

Tämä sivu on konekäännetty [Linkki]. Konekäännökset voivat sisältää virheitä, jotka saattavat heikentää selkeyttä ja tarkkuutta. Oikeusasiamies ei vastaa mahdollisista epäjohtonmukaisuuksista. Tietojen luotettavuus ja oikeusvarmuus varmistuvat lukemalla edellä linkitetty lähdekielinen versio (englanti). Lisätietoja on [kieli- ja käännöskäytännöissämme](#) [Linkki].

Euroopan oikeusasiamiehen päätös asiassa 1050/2018/DL, joka koskee Euroopan komission kieltäytymistä antamasta yleisön tutustuttavaksi virkamiehen sähköposteja, jotka liittyvät lainsäädäntöehdotukseen

Päätös

Kanteluasia 1050/2018/DL - **Tutkittavaksi otetut kantelut, pvm 10/10/2018 - Päätökset, pvm 29/04/2020 - Toimielin, jota kantelu koskee** Euroopan komissio (Hallinnollinen epäkohta) |

Asia koski Euroopan komission kieltäytymistä antamasta yleisön tutustuttavaksi komission virkamiehen saapuvaa ja lähtevää kirjeenvaihtoa, joka liittyy digitaalisia sisämarkkinoita koskevan direktiivin tekijänoikeuden 13 artiklaan. Komissio katsoi, ettei se voinut hakea, tunnistaa ja myöntää pääsyä pyydettyihin sähköpostiviesteihin yksityisyyden suojan perusteella.

Oikeusasiamies tutki asiaa ja totesi, että luonteeltaan ammatilliset sähköpostiviestit eivät ole henkilötietoja. Lisäksi jos virkamies tunnistaa ja noutaa omat sähköpostiviestinsä, sitä ei missään tapauksessa voida pitää henkilötietojen käsittelynä.

Oikeusasiamies ehdotti näin ollen, että komission olisi vaadittava virkamiestä yksilöimään ja hakemaan kaikki asiaankuuluvat asiakirjat, jotka on edelleen tallennettu virkamiehen sähköpostitilille, ja etsimään asiakirjarekisteristään asiaankuuluvat asiakirjat. Kun komissio on yksilöinyt asiakirjat, sen olisi arvioitava, luovutetaanko ne asiakirjojen julkisuutta koskevien EU:n sääntöjen mukaisesti.

Komissio ei hyväksynyt oikeusasiamiehen ehdotusta ratkaisuksi. Oikeusasiamies katsoi näin ollen, että se, että komissio ei pyytänyt virkamiestä tunnistamaan ja hakemaan sähköpostiviestejä virkamiehen työsähköpostilaatikosta, jotta komissio olisi voinut arvioida, voitiinko sähköpostiviestit paljastaa vastauksena pyyntöön saada tutustua asiakirjoihin, on hallinnollinen epäkohta.

Valmistettu Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti [1]

Kantelun tausta

1. Kantelija pyysi 15 päivänä maaliskuuta 2018 Euroopan komissiota antamaan yleisön tutustuttavaksi *kopion [X:n [2]] saapuvasta ja lähtevästä kirjeenvaihdosta, joka liittyy tekijänoikeudesta digitaalisilla sisämarkkinoilla annetun direktiivin 13 artiklaan, asiakirjojen julkisuutta koskevien EU:n sääntöjen mukaisesti* [3]. [\[Linkki\]](#)

2. Komissio epäsi 2 päivänä toukokuuta 2018 oikeuden tutustua pyydettyihin sähköposteihin yksityisyyden suojan perusteella [4].

3. Kantelija esitti 3 päivänä toukokuuta 2018 uudelleentarkastelua koskevan pyynnön, niin kutsutun uudistetun pyynnön, ja pyysi komissiota harkitsemaan kantaansa uudelleen.

4. Komissio vahvisti 6. kesäkuuta 2018 kieltäytyvänsä antamasta pyydettyjä asiakirjoja yleisön tutustuttavaksi. Komissio selitti, että erikseen yksilöidyltä henkilöltä peräisin olevat tai tälle lähetetyt sähköpostiviestit ovat tuolloin sovelletussa henkilötietojen suojaa koskevassa EU:n lainsäädännössä tarkoitettuja ”henkilötietoja”. [\[5\]](#) [\[Linkki\]](#) Näin ollen komission mukaan kantelijan pyynnön käsittelemiseksi olisi ollut tarpeen käsitellä virkamiehen henkilötietoja. Koska komissio saattoi käyttää henkilöstönsä työ sähköpostitileillä olevia sähköposteja vain poikkeuksellisissa olosuhteissa, se väitti, ettei sillä ollut mahdollisuutta käyttää niitä tässä tapauksessa. Vaikka sähköpostit noudettaisiin ja tunnistettaisiin, komissio väitti, ettei se pystyisi siirtämään henkilötietoja, koska vastaanottaja ei pystynyt osoittamaan tällaisen siirron tarpeellisuutta [6].

5. Kantelija oli tyytymätön komission päätökseen ja kääntyi oikeusasiamiehen puoleen 7. kesäkuuta 2018. Oikeusasiamies tiedusteli, oliko komissio evännyt oikeuden tutustua pyydettyihin sähköpostiviesteihin. Hän arvioi kantelijan ja komission toimittamat tiedot ja väitteet.

Oikeusasiamiehen ratkaisuehdotus

Oikeusasiamiehen ratkaisuehdotus

6. Oikeusasiamies esitti tutkimuksensa perusteella komissiolle ehdotuksen kantelun ratkaisemiseksi.

7. Oikeusasiamies katsoi, että virkamiehen lähettämät tai vastaanottamat sähköpostiviestit, jotka liittyvät EU:n politiikkaan, toimintaan tai päätöksiin ja joita ei ole poistettu pysyvästi virkamiehen työ sähköpostitililtä, kun komissio vastaanottaa tutustumispyynnön, ovat ”komission

hallussa olevia asiakirjoja”. Niihin sovelletaan näin ollen asiakirjojen julkisuutta koskevia EU:n sääntöjä. Oikeusasiamies täsmensi, että tutustumisoikeutta koskevia sääntöjä sovelletaan vain työhön liittyviin sähköposteihin ja että luonteeltaan henkilökohtaiset sähköpostit jätettiin näin ollen tutustumisoikeutta koskevien EU:n sääntöjen soveltamisalan ulkopuolelle.

8. Oikeusasiamies oli eri mieltä komission kanssa siitä, että pyydettyjen asiakirjojen yksilöinti oli ”henkilötietojen käsittelyä”. Vaikka sitä pidettäisiin tällaisena toimena, oikeusasiamies katsoi, että komission oli noudatettava oikeudellisia velvoitteitaan.

9. Oikeusasiamies väitti, että komissiolla on toimivalta hakea työhön liittyvät sähköpostiviestit virkamiehen sähköpostitililtä kunnioittaen samalla täysimääräisesti henkilötietoja ja yksilön yksityiselämää. Oikeusasiamies katsoi, että komissio voisi pyytää tai tarvittaessa vaatia virkamiestä hakemaan asiaankuuluvat sähköpostiviestit omalta sähköpostitililtään, koska tämä ei varmasti edellyttäisi, että komissio käsittelee virkamiehen henkilötietoja.

10. Lisäksi jos pyydetty sähköpostiviestit oli jo kirjattu komission asiakirjahallintojärjestelmään, ne voitiin hakea ilman, että virkamiehen sähköpostitilistä olisi tehty hakuja.

11. Edellä esitettyjen havaintojen perusteella oikeusasiamies ehdotti, että **”komission olisi määrättävä asianomainen virkamies yksilöimään ja hakemaan kaikki asiaankuuluvat asiakirjat, jotka on edelleen tallennettu henkilöstön jäsenen sähköpostitilille. Komission olisi myös haettava asiaankuuluvia asiakirjoja asiakirjarekisteristään.”** Lisäksi oikeusasiamies ehdotti, että **”kun komissio on yksilöinyt asiakirjat, sen olisi arvioitava, luovutetaanko ne asiakirjojen julkisuutta koskevien EU:n sääntöjen mukaisesti”**.

Komission vastaus oikeusasiamiehen ehdotukseen

12. Komissio hylkäsi oikeusasiamiehen ratkaisuehdotuksen.

13. Komissio oli oikeusasiamiehen kanssa samaa mieltä siitä, että se voi julkaista virkamiestensä sähköpostiviestejä heidän työnsä yhteydessä. Tällainen tunnistaminen ja julkaiseminen ei kuitenkaan voi viedä henkilöstön jäseniltä oikeutta henkilötietojensa suojaan asiakirjojen julkisuutta koskevien EU:n sääntöjen [7] nojalla.

14. Komissio tarkasteli oikeusasiamiehen ehdotusta *”määrätä virkamies tunnistamaan ja hakemaan kaikki asiaankuuluvat asiakirjat [...]”*, jotta voitaisiin kysyä asianomaiselta virkamieheltä, säilyttääkö hän pyyntöön liittyvät sähköpostiviestit. Käsiteltävässä asiassa tiedot yhteydenpidosta tunnistetun rekisteröidyn kanssa ovat tietoja kyseisen rekisteröidyn erityisestä ammatillisesta toiminnasta. Tältä osin komissio väitti, että ”yksityiselämän” käsitettä ei voida tulkita siten, että se sulkee pois luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden ammatillisen tai kaupallisen toiminnan [8].

15. Näin ollen komissio katsoi, että kirjeenvaihtoa koskevat tiedot olivat kyseisen rekisteröidyn henkilötietoja. Tämän asiakirjoihin tutustumista koskevan pyynnön erityisen laajuuden vuoksi

komissio totesi, että sekä sähköpostiviestien luettelo että niiden sisältö olivat henkilötietoja. Komissio väitti, että tämä koski sekä rekisteröimättömiä sähköposteja että sen hallinnointijärjestelmään rekisteröityjä sähköposteja. Se ei myöskään katsonut mahdolliseksi laatia luettelosta anonymisoitua versiota.

16. Tätä taustaa vasten ja koska kantelija ei pystynyt osoittamaan tietojen siirtämisen tarpeellisuutta [9], komissio totesi, ettei se voinut julkistamalla siirtää luetteloa saapuvasta ja lähtevästä kirjeenvaihdosta. Samoista syistä komissio katsoi, että koska pyyntö saada tutustua asiakirjoihin oli ilmaistu siten, että siinä viitattiin nimettyyn rekisteröityyn, kunkin pyydetyn asiakirjan konkreettinen ja asiakirjakohtainen tutkiminen saattoi johtaa ainoastaan kieltäytymiseen henkilötietojen suojaa koskevan unionin lainsäädännön perusteella.

Oikeusasiamiehen arvio ratkaisuehdotuksen jälkeen

17. Oikeusasiamies on pettynyt siihen, että komissio ei hyväksynyt hänen ehdotustaan ratkaisuksi.

18. On selvää, että jos toimielimellä olisi pääsy henkilöstön jäsenen sähköpostilaatikkoon sähköpostiviestien tunnistamiseksi ja hakemiseksi, tämä pääsy, tunnistaminen ja hakeminen merkitsisi sitä, että toimielin käsittelee henkilötietoja. Tällaisessa henkilötietojen käsittelyssä toimielimen olisi noudatettava tietosuojasetuksen vaatimuksia.

19. Jos toimielin kuitenkin pyytää henkilöstön jäsentä tunnistamaan ja hakemaan hänen omassa sähköpostilaatikossaan olevia työhön liittyviä sähköposteja, **toimia, joita rekisteröity tarvitsee näiden sähköpostiviestien tunnistamiseksi ja hakemiseksi**, ei voida pitää tietosuojasetuksessa tarkoitettuna henkilötietojen käsittelynä. Yksinkertaisesti sanottuna henkilö ei voi loukata omia tietosuojaoikeuksiaan käsittelemällä omia henkilötietojaan.

20. Se, voitaisiinko näin saadut sähköpostiviestit julkistaa, riippuisi tällöin riidanalaisten sähköpostiviestien sisällön analysoinnista. Jos sähköpostiviestit sisältäisivät henkilötietoja, kuten henkilöiden nimiä, ne voitaisiin poistaa ennen tutustumisoikeuden myöntämistä, jos tämä sisältö olisi ainoa este tietojen ilmaisemiselle.

21. Oikeusasiamies ei voi spekuloida, oliko asianomaisen virkamiehen saapuneet-kansiossa merkityksellisiä sähköposteja. Oikeusasiamies ei myöskään voi spekuloida, voitaisiinko tällaisia sähköposteja julkaista, kun otetaan huomioon niiden erityinen sisältö. Tämä mahdottomuus johtuu siitä, että komissio ei ole pyytänyt virkamiestä tarkistamaan saapuneet-kansiotaan, vaikka tällainen pyyntö ei voi olla komission suorittamaa henkilötietojen käsittelyä.

22. Edellä esitetyn perusteella oikeusasiamies katsoo, että hallinnollisena epäkohtana on pidettävä sitä, että komissio kieltäytyy pyytämästä virkamiestä yksilöimään ja hakemaan asiaankuuluvat työhön liittyvät sähköpostiviestit saapuneista sähköpostiviesteistä, jotta komissio voi arvioida niiden mahdollista paljastamista.

23. Oikeusasiamies katsoo, että komission lähestymistapa tässä tapauksessa muodostaa vaarallisen ennakkotapauksen tuleville asiakirjoihin tutustumista koskeville pyynnöille. Jos tätä lähestymistapaa noudatettaisiin muissa tapauksissa, kaikki virkamiesten lähettämät tai vastaanottamat sähköpostiviestit, jotka liittyvät EU:n politiikkaan, toimintaan tai päätöksiin, vapautettaisiin asiakirjoihin tutustumista koskevista pyynnöistä, ellei niitä siirretä komission pysyviin muihin kuin henkilökohtaisiin tietokantoihin, sillä perusteella, että kyseisten asiakirjojen tunnistaminen ja hakeminen rikkoisi tietosuojasääntöjä.

24. Koska tutustumispyyntö on tehty maaliskuussa 2018, on erittäin todennäköistä, että asianomaisen virkamiehen saapuneet-kansiossa mahdollisesti olevat rekisteröimättömät sähköpostiviestit on nyt poistettu [10]. [Linkki] Näissä olosuhteissa oikeusasiamies katsoo, että kantelun lisätutkimuksista ei olisi hyötyä, ja päättää asian käsittelyn seuraavalla päätelmällä.

Päätelmät

Tutkimuksen perusteella oikeusasiamies päättää asian käsittelyn ja tekee seuraavan päätelmän:

Hallinnollinen epäkohta on se, että komissio ei ole pyytänyt virkamiestä yksilöimään ja hakemaan sähköpostiviestejä virkamiehen työsähköpostilaatikosta, jotta komissio voisi arvioida, voitiinko sähköpostiviestit paljastaa vastauksena asiakirjaan tutustumista koskevaan pyyntöön.

Päätöksestä ilmoitetaan kantelijalle ja Euroopan komissiolle.

Emily O'Reilly (s.

Euroopan oikeusasiamies

Strasbourg 29.4.2020

[1] [Linkki] Euroopan parlamentin päätös, tehty 9 päivänä maaliskuuta 1994, oikeusasiamiehen ohjesäännöstä ja hänen tehtäviensä hoitamista koskevista yleisistä ehdoista (94/262/EHTY, EY, Euratom): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/GA/TXT/?uri=CELEX:31994D0262> [Linkki].

[2] [Linkki] Nimetty komission virkamies, joka ei ole ylemmässä johdossa.

[3] [Linkki] Asetus 1049/2001 Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi, saatavilla osoitteessa <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex%3A32001R1049> [Linkki].

[4] [Linkki] Asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan *"toimielimet kieltäytyvät antamasta tutustuttavaksi asiakirjaa, jonka sisältämien tietojen ilmaiseminen vahingoittaisi [...] yksityiselämän ja yksilön koskemattomuuden suojaa erityisesti henkilötietojen suojaa koskevan yhteisön lainsäädännön mukaisesti"*.

[5] [Linkki] Asetus (EY) N:o 45/2001 yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta, saatavilla osoitteessa <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32001R0045> [Linkki].

[6] [Linkki] Asetuksen (EY) N:o 45/2001 8 artiklan b alakohdan mukaan *"[...] henkilötietoja voidaan siirtää vastaanottajille [...] vain, jos vastaanottaja osoittaa, että tietojen siirtäminen on tarpeen, ja jos ei ole syytä olettaa, että rekisteröidyn oikeutetut edut voisivat vaarantua"*.

[7] [Linkki] Asetus (EY) N:o 1049/2001.

[8] [Linkki] Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 14.2.2008, *Varec v. komissio*, C-450/06, 48 kohta.

[9] [Linkki] Kuten asetuksessa (EY) N:o 45/2001 edellytetään.

[10] [Linkki] Asiakirjahallintoa ja asiakirjoihin tutustumista koskevista säännöistä 16. tammikuuta 2015 annetun komission pääsihteerin muistion mukaisesti rekisteröimättömät sähköpostit poistetaan automaattisesti henkilöstön jäsenen sähköpostitililtä kuuden kuukauden kuluttua.